

15,8 MİLYON İŞÇİ NİÇİN SENDİKASIZ?

Aydınlık Gazetesi, 15 Ocak 2019

Yıldırım Koç

TÜİK'in son verilerine göre Türkiye'de 2018 yılı Ağustos ayında 19,8 milyon işçi, memur ve sözleşmeli personel vardı. Memur ve sözleşmeli personel sayısı yaklaşık 3,0 milyondur. Geriye kalan yaklaşık 16,8 milyon kişi, kanunlarımıza göre işçidir. Bu 16,8 milyonluk kitlenin günümüzde ancak 1 milyonu toplu iş sözleşmesinden yararlanan sendikalı işçidir.

Peki, geride kalan 15,8 milyonluk işçi kitlesi niçin sendikasız?

ANA ENGEL MEVZUAT MI?

Bu soruya kolaycı (ve yanlış) yanıt, yürürlükteki mevzuatta yer alan yasak ve kısıtlamaların sendikalaşmanın önündeki en önemli engel olduğudur.

Ancak çalışma mevzuatında önemli bir engel yok. Hatta, 6356 sayılı Sendikalar ve Toplu İş Sözleşmesi Kanununun 25. maddesine göre, sendikal nedenle işten çıkarılan veya işyerinde ayrımcılığa maruz kalan işçilere, bir yıllık ücretinden az olmayacak bir tazminat ödenmesi gerekiyor. Ayrıca Türk Ceza Kanununun 118. maddesine göre, cebir veya tehdit kullanarak sendikal özgürlükleri engelleyenlere altı aydan iki yıla kadar hapis cezasının verilmesi öngörülmektedir.

İş Kanunu da işçilerin işten çıkarılmasında geçerli bir neden arıyor.

Bu konudaki sorun, mahkeme masraflarının (dava açma harcı, bilirkişi ücreti, avukat ücreti, vb.) yüksekliği ve davaların çok uzun sürmesi.

İŞTEN ÇIKARMALAR MI KORKUTUYOR?

Birçok işyerinde sendikalaşan işçiler işten çıkarılıyor. İşsizliğin arttığı, kredi kartı ve tüketici kredisi borçlarının önemli olduğu koşullarda birçok işçi, sendikalaşıp işten atılmak yerine, kötü çalışma ve yaşama koşullarını kabulleniyor.

Sendikal nedenle işten atılıp işyeri önünde aylarca direnen işçiler, insanların mücadele azmini güçlendiriyor. Ancak direnişteki işçileri gören bazı işçiler ise aynı duruma düşmemek için daha ihtiyatlı davranıyor.

İŞÇİLER HAYATLARINDAN MEMNUN MU?

İşçilerin bir bölümü, gerek ailede birkaç kişinin gelir getirici bir işinin olması, gerek tarımsal faaliyetten yan gelir elde edilmesi nedeniyle, sendikalardan uzak duruyor.

Türkiye'de hızlı bir işçileşme süreci yaşanıyor. Artık tütün üretemeyen köylü, maden ocağında işçiliğe başlıyor. Hayvancılıkla artık geçinemeyen köylü, bir fabrikada işe giriyor. Mazot, gübre, tarım ilacı fiyatlarındaki artış nedeniyle tarlasını ekmemeyen köylü, kente göçüp iş arıyor. A101, Şok, Bim gibi perakende mağaza zincirleriyle rekabet edemeyen esnaf dükkanını kapatıp, işçileşiyor.

Bu insanların topluca hak arama gelenekleri çok zayıf. Bunlar işçi olsalar da, kafalarının işçileşmesi ve sendikal örgütlülüğü ve mücadeleyi, sorunlarına çözüm yolu olarak görmeleri zaman alıyor.

Bazı işçiler de hayatlarından, risk almaktan başka çarelerinin kalmadığı noktaya kadar, şikayetçi değil.

SENDİKACILARIN SORUMLULUĞU

Günümüzün işçisi 50 yıl öncesinden çok farklı. Örgün eğitim düzeyleri çok yükseldi. Ellerindeki akıllı telefonları da büyük bir beceriyle kullanıyorlar ve sosyal medya aracılığıyla bilgiye, söylentilere, dedikodulara kolayca erişebiliyorlar. Sendikal dünyada olan bitenler bir biçimde sosyal medyaya

yansıyor. Artık güneşin altında hiçbir şey gizli kalmıyor. Yapılanlar da, yapılması gerekirken yapılmayanlar da ortalığa dökülüyor.

Sayıları çok az da olsa bazı sendikacıların yaptıkları bazı yanlışlar sendikacıların tümüne mal ediliyor ve sendikaların ve sendikacılığın tümünün itibarına ve güvenilirliğine büyük darbe indiriyor.

Bir sendikacının ayda 40-45 bin lira net ücret alması, pavyonlardaki harcamalarını sendikaya ödettirmesi gözlerden gizlenemiyor. Çok laf yalansız, çok mal haramsız olmaz. Eğer bir sendikacının, çocuklarının ve eşinin üzerinde, bilirkışı heyetinin yaptığı tespite göre, 300'den fazla tapu bulunuyorsa, sıradan uyanık bir işçi bu sendikacının başında bulunduğu bir sendikaya nasıl güvenir, bu sendikaya ödediği aidatın işçi yararına kullanılacağına nasıl inanır?

Sendika başkanının aldığı 1 milyonluk arabayı, Ukrayna'ya gezmeye giden sendikacıları, üyesini silahla tehdit ederken kendi tabancasıyla vurulan sendikacıyı hatırlayın.

Bazı sendikalardaki anti-demokratik uygulamalar da işçileri sendikalardan soğutuyor.

Bunlar gibi daha neler var neler. Bunlardan haberdar olan işçi, sendikaya gider mi?